

Vår referens
Miljöenheten
Naturresursfunktionen
Lars Knutsson
040/044-25 22 93

Enligt sändlista

**Fastställelse av skötselplan för naturreservatet
Kustheden Nyhamnsläge-Lerhamn i Höganäs kommun**
(2 bilagor)

Länsstyrelsen har utarbetat förslag till skötselplan för naturreservatet kustheden Nyhamnsläge - Lerhamn i Höganäs kommun. Naturreservatet bildades den 27 mars 2004.

Förslaget har remissbehandlats samt godkänts av sakägare.

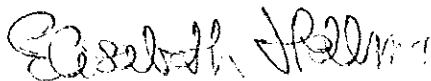
LÄNSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer Länsstyrelsen skötselplanen 2004-04-27 för naturreservatet Kustheden Nyhamnsläge – Lerhamn (bilaga 1) att gälla tills vidare.

När detta beslut vunnit laga kraft upphör länsstyrelsens beslut om fastställelse av skötselplan för naturreservatet Nyhamnsläge - Lerhamn den 9 juni 1980 att gälla.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 2.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit miljöchef Elisabeth Hellmo, beslutande och Lars Knutsson, föredragande.

Elisabeth Hellmo

Lars Knutsson

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Kustheden Nyhamnsläge – Lerhamn,
2004-04-27
2. Hur man överklagar

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET KUSTHEDEN NYHAMNSLÄGE – LERHAMN I HÖGANÄS KOMMUN, SKÅNE LÄN

1. SYFTE MED SÄKERSTÄLLANDE OCH SKÖTSEL AV RESERVATET

Ändamålet med reservatet skall främst vara att

- genom bete hävda ett öppet beteslandskap med lång kontinuitet längs stranden av Öresund.
- bibehålla spridda vindpinade buskage
- bevara de för kustheden typiska habitat-typerna med inslag av klapperstrand, strandäng samt torra och fuktiga ängar.
- synliggöra områdets geologi särskilt de markerade strandvallarna
- bevara befintliga fornminnen och om möjligt bunkeranläggningar från andra världskriget.
- göra området tillgängligt för strövande och undervisning utan att dess naturvärden tar skada.

Syftet skall nås genom att

- årlig beteshävd vid behov kombinerad med slåtter
- röjningar av uppslag i de öppna markerna och klapperstensstranden.
- att enstaka buskar eller buskage bibehålls särskilt i den östra gränsen mot åkermarken.
- att kulturminnen underhålls och görs synliga i landskapet
- att stig mellan samhällena markeras och underhålls

2. BESKRIVNING AV SKYDDSOBJEKTET

2.1 Administrativa data

Namn	Nyhamnsläge - Lerhamn
Kommun	Höganäs
Socken	Brunnby
Gränser	Området är markerat med svart heldragen linje på karta, bilaga 1. Reservatet sträcker sig inom vattenområde ut till 3 meters djup.

Fastigheter	Krapperrup 19:1, Bräcke samfällighet s:9 (delar av)
Markägare	Gyllenstiernska Krapperupsstiftelsen Brunnby södra markelags samfällighets- förening
Läge	Längs Öresundskusten 5 km norr om Höganäs mellan Lerhamn och Nyhamnsläge
Kartblad	Topografisk karta: Helsingborg 3C NV Ekonomisk karta: Krapperrup 3 B 8j
Koordinater	x: 1296600 y: 6240800
Naturgeografisk region	7. Skånes sediment- och horstområden
Areal	Ca 17 ha land och ca ½ ha vatten samt havsområde till 3 meters djup
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Skåne län
Planförfattare	Lars Pålsson

2.2 *Natur och markhistoria*

Historisk och nuvarande markanvändning

Området längs stranden har i århundraden utgjorts av öppen betad kusthed tillhörig det stora utmarkssystemet i Kullabygden. Heden användes som kommunikationsled och Linné skriver om en besvärlig åkerväg jämte stranden med ljung, kråkris och "körne" (slån och nypon). Någon förändring av denna markanvändning har inte ägt rum under det senaste århundradet fram till nutid.

Naturförhållanden

Geologi och morfologi

Berggrunden utgörs av kambriska till ordoviciska sandstenar och skiffrar med en del kalkstens-inslag. De lösa jordlagren har påverkats av inlandsisen men består huvudsakligen av material från den lokala berggrunden. Materialet har genom havets påverkan lagrats om och sköljts ur till mäktiga klapperstensområden och enstaka stora stenblock dock med fläckar av finjord. Klapperstenen är delvis samlad i strandvallar som kan kopplas till skeden med olika nivåer hos havsytan. Själva kustlinjen har betecknats som en mycket oregelbunden flack moränkust.

Vegetation (Karta, bilaga 2)

Området karaktäriseras helt av öppen lågvuxen vegetation påverkad av hav, vind och betesgång. I spridda grupper och som en bård mot det bakomliggande åkerlandskapet finns vindpinade buskar och buskage bestående av slån, en och nypon samt ofta mera högvuxen hagtorn, fläder, sälg, björk och ek. Några mindre initialer med vresros förekommer.

Längs stranden finns områden med lågvuxen betad strandäng (salttåg, kärrsälting, gåsört smultronklöver) och vid Lerhamn partier med sandstrandvegetation. Stundom förekommer driftvallar med mållor, skräppor och åkermolke. Ovanför vidtar stora klapperstensfält med relativt gles vegetation (strandkål, skatnäva, strandsmällglim). Dock uppträder bland stenarna fläckar med torräng ofta dominerad av knylhavre och låga krypande buskage av slån och en. I ett stråk bakom klapperstensvallarna i reservatets norra del finns stora områden med fuktängar där vegetationen varierar mellan gräs-lågstarrmarker och högörtvegetation (tuvtåtel, luddtåtel, kamäxing, veketåg, hundstarr, gökblomster, blodrot, ängsvädd samt älgört och rosendunört). Stundom uppträder kalkindikerande arter som darrgräs, spåtistel och rödklint. De lägst belägna partierna intas av kärr och vattenytor (blåsäv, knappsäv, tiggarranunkel, gul svärdsilja). Högst upp i östra delen är markerna torra och domineras av fårsvingel och rödven med varierande örtinslag exempelvis trift, gulmåra, backtimjan, svartkämpe, gråfibbla och liten blåklocka.

Kulturhistoriska anläggningar och byggnader

Inom reservatet finns ett antal synliga fornlämningar, en domarring, två eller tre gravhögar samt tre stensättningar delvis belägna i närheten av reservatsgränserna. Vidare finns tre värn från andra världskriget som ansetts skyddsvärda i en särskild utredning som länsstyrelsen genomfört beträffande anläggningar från denna tidsperiod.

Allmänhet och friluftsliv

Kustheden är attraktiv som promenadstråk mellan de båda samhällena med fria vyer ut över Öresund. Vidare är området en tillgång för undervisning i nordvästra Skånes geologi och kulturhistoria och den natur den månghundraåriga hävden har skapat.

2.4 Prioriterade natur- och kulturvärden

- klapperstensvallar och stenblock av olika bergarter
- öppet beteslandskap med mycket långvarig hävd
- stort antal varierande och delvis artrika vegetationstyper
- habitat prioriterade inom Natura 2000
- forn- och kulturminnen (gravhögar, domarring, fort och värn från andra världskriget)

2.5 Referenser

Behrens S. 1960. Skånes kuster. – Skånes Natur 47.

Daniel E. 1978. Beskrivning till jordartskartan Höganäs NO/Helsingborg NV.
SGU Serie Ae - Nr 28, Stockholm

Ekonomisk karta 1911. Blad 1. Malmöhus län.

Glimberg C – F. 1960. Huvuddragen av Skånes geologiska utveckling.
– Skånes Natur 47.

Högberg, L. 2001. Skånelinjen. Ett bevarandeprojekt kring Per Albin-linjen i
Skåne. – Stencil. (Länsstyrelsen i Skåne län)

Kraft J. 1982. Floran i Brunnby socken med Kullaberg. – Lund/Motala.

Linnaeus C. 1749. Carl Linnaei Skånska resa år 1749.
(Red. av Carl-Otto von Sydow 1977)

Martinsson I. & Jönsson P –E. 1983. Möllehässle naturreservat. – Länsstyrelsen i
Malmöhus län. Naturvårdsenheten. Medd. 1983:3. Malmö.

Norling E. & Wikman H. 1990. Beskrivning till berggrundskartan
Höganäs NO/ Helsingborg NV. SGU Serie Af – Nr 129. Uppsala.

Påhlsson L. 1998. Vegetationstyper i Norden. Nordiska Ministerrådet.
TemaNord 1998:510

Sjöbeck M. (1947) Kulla Fälad. Karta i skala 1:20 000.
– Universitetsbiblioteket. Lund.

3. ÖVERSIKT AV MARKSLAG/MARKDISPOSITION (Karta, bilaga 3)

Kustheden mellan Nyhamnsläge och Lerhamn utgörs av en öppen betesmark med en spridd förekomst av vindpinade buskar och buskage särskilt mot gränsen i öster. Stora delar av området består av fält och vallar med klappersten och enstaka stora block. På finjordrik mark omväxlar torra partier med fuktiga till mycket fuktiga (kärr) ytor. Betesmarken är hägnad i två fällor. Hela området kan anses utgöra öppen betad gräs- och strandmark med gles förekommande buskar och buskage som är tätare längs östra gränsen mot den bakomliggande åkermarken.

Följande markslag och anläggningar inom reservatet är således aktuella för skötselåtgärder:

1. Öppen betad gräs- fukt- och klapperstensmark
2. Buskar och buskage
3. Rör och diken
4. Fornlämningar
5. Havsområdet

4. MÅL OCH FÖRESKRIFTER FÖR SKÖTSEL AV MARKSLAG (SKÖTSELOMRÅDEN) OCH ANLÄGGNINGAR

4.1 NB - Öppen betad gräs- fukt- och klapperstensmark

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- betad ogödslad gräs- och strandmark. Vegetationens höjd skall vid slutet av betesperioden inte överstiga $\frac{1}{2}$ dm dock att vegetationen i fuktiga områden kan vara högre.
- spridda buskar och buskage skall förekomma i princip enligt karta bilaga 3 samt enstaka små (> 1 m) nypon-, slån och enbuskar (max 5 st/1000 m²)

Skötselmål och skötselåtgärder.

- hela reservatet hålls hägnat (pålar med trådar, elstängsel) för bete, indelat i fällor med hänsyn till betesintensitet och antal betesdjur. Detta innebär att alla buskage, fuktmarker, kärr samt strandområden med strandäng, sandstrand och klappersten samlat skall ingå i betesmarken Genomgångar ordnas där stigen genom området passerar in från Nyhamnsläge och Lerhamn samt där stigen passerar olika fällor.

- gräsmarken skall hävdas genom betning med nöt, hästar och/eller får på ett sådant sätt att markvegetationen hålls låg (höst: < ½ dm på torra marker och ca 1 dm på fuktiga, ev. högre i tuvor).
- betesperioden skall i princip omfatta tiden maj - oktober. Betet bör pågå så länge som möjligt på hösten.
- ingen gödsling eller vinterutfodring på marken tillåts
- högvuxen gräs- och örtvegetation (*som mest utvecklas inom fuktiga områden*) slås vid behov. Materialet bortföres. Vid upprepad slåtter med små mängder material kan detta ligga kvar och multna.
- busk uppslag utanför ytor enligt 4.2 som inte kan hållas nere av betningen röjs årligen. Dock sparas enstaka små buskar enligt kvalitetsmålet. Allt material bortföres.
- all vresros röjs och utrotas om möjligt (exv. genom rotryckning)

4.2 Buskar och buskage.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- lågt krypande slån och enbuskar i klapperstensområdena med en höjd som inte överstiger ½ meter.
- någon fristående buske samt avgränsade enstaka relativt täta busksnår (slån, en, hagtorn, nyponros, fläder, låga ädellövträd). Vindpåverkan. Höjden begränsas i princip till ca tre meter.

Skötsel mål och skötselåtgärder.

- tendenser att buskarna sprider sig ut i den öppna betesmarken motverkas genom årliga röjningar gärna på höst/vinter med hänsyn till fågellivet.
- "överståndare" (i klapper > ½ meter, i buskage > 3 meter) avverkas vid behov.
- döda buskar och träd avverkas.
- avverkat material skall samlas ihop och bortföras, alternativt brännas i strandkanten.

4.3 Rör och diken

Ovanför reservatet belägna åkrar dräneras genom området. Belägna diken och rör rensas och repareras vid behov försiktigt med hänsyn till områdets naturvärden.

4.4 Fornlämningar

Inom området förekommande gravhögar och resta stenar skall ligga synliga i det öppna beteslandskapet. Detta skall beaktas i samband med betning och röjningsåtgärder.

4.5 Havsområdet

I reservatet ingår havsområdet ut till 3 meters djup. Reservatsbestämmelserna berör inte traditionellt fiske, vilket således är tillåtet innefattande utsättning av fiskeredskap. Behövliga rensningsåtgärder och muddringar inom reservatet för passage in i Lerhamns hamn utföres efter samråd med Länsstyrelsen. I övrigt är inga skötselåtgärder aktuella.

5. RESTAURERINGSÅTGÄRDER

I princip är området i god hävd, dock att betesintensiteten jämfört med nuläge bör öka. Inom fuktområden och på klapperstensfälten i söder har vegetationen därför på vissa ställen vuxit sig hög och bör vid upprepade tillfällen slås under vegetationsperioden tills djuren förmår hålla höjden nere enligt målsättningen. Buskage bör genom röjningar begränsas till områden angivna på karta bilaga 3, speciellt i anslutning till fortet som bör hållas väl synliga. Vidare röjs spridda nypon- och slånbuskar där de uppträder i för stort antal (jfr pkt 4.1)

6. ANORDNINGAR FÖR REKREATION, FRILUFTSLIV OCH TURISM

6.1 Allmänt mål

Promenad, ströv- och vistelseområde längs stranden mellan Nyhamnsläge och Lerhamn. Hävden av området skall medge en tilltalande utsikt mot Öresund. Den mycket varierande naturen inom området skall genom information göras tillgänglig för undervisning och studier.

6.2 Tillgänglighet

Området är lätt tillgängligt genom anslutningar till gatunätet i samhällena norr och söder om reservatet

6.3 Anläggningar

6.3.1 Angöringspunkter och parkering

I Lerhamn anordnas genomgångar in i reservatet vid stranden söder om hamnområdet samt söder om samhället genom norra reservatsgränsen. På båda ställena finns några mindre parkeringsytor som kan användas vid besök i reservatet. Den södra parkeringsplatsen i förlängningen av vägen längs bebyggelsens sydgräns utgör också vändplats och fortsätter ut i gräsmark. Denna skall genom slätter hållas lågvuxen. Möjligheter finns också att där utvidga parkeringsytan.

Från Nyhamnsläge nås reservatet i bygatans norra förlängning där genomgång anordnas. Särskild parkeringsplats torde inte behövas utan parkering kan ske i samhället.

6.3.2 Stigar och bänkar

En genomgående stig från Nyhamnsläge till Lerhamn finns upptrampad. Vid behov kan denna markeras. Den gamla markvägen mellan samhällena löper i södra delen av reservatet högst upp på gränsen mot åkern och är idag igenvuxen med sly. I mån av medel kan denna väg röjas och hållas i stånd tillsammans med den nu använda stigen.

Ett begränsat antal bänkar (max. tre stycken) får efter samråd med Länsstyrelsen placeras på inte alltför exponerade ställen.

6.3.3 Eldning

Byföreningarna får

- anordna ett bål på strandklappen i sydligaste delen av reservatet i samband med valborgsmässofirande.
- anordna grillning i strandkanten på norra udden utanför Lerhamn (karta, bilaga 3).

6.3.4 Sanitet

Behov av toaletter och sopkärl finns inte i nuläget. Vid behov träffas överenskommelse med kommunen.

6.3.3 Information

Reservatets gränser skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och naturvårdsverkets anvisningar. Informationsskyltar skall uppsättas vid genomgångarna norr och söder om reservatet.

TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

6.2 Årlig dokumentation av skötselåtgärder samt uppföljning av skötselmål

Skötselinsatser utförs efter samråd mellan Länsstyrelsen, markägare och brukare.

Brukaren av betesmarken rapporterar årligen till Länsstyrelsen om antal betesdjur, djurslag och betestider samt övriga skötselåtgärder.

Utförda skötselinsatser skall dokumenteras av Länsstyrelsen (efter rapportering).

6.3 Uppföljning av kvalitetsmål

Kontroll av vegetation och habitat utförs vart tionde år av länsstyrelsen genom att området vegetationskarteras på nytt och att mängden indikatorarter för olika habitat noteras.

Betesresultatet kontrolleras årligen.

7.3 Uppföljning av kostnader

Uppföljning av skötselkostnader görs årligen av den eller de som ansvarar för skötseln och rapporteras till länsstyrelsen.

8 Kartor/Bilagor

1. Reservatets avgränsning
2. Vegetationskarta.
3. Markslag samt anläggningar och information
4. Bestämmelser

Lerhamn

14:266

14:7

Store hög

Lille hög

Bräcke m fl

Bilaga 1

2003-09-02

**NATURRESERVATET
NYHAMNSLÄGE - LERHAMN**

Avgränsning

Gränslinje

Fornminne

Värn 1940-43

Vattenyta

0 100 200 300 400 500 meter

Nyhamnsläge

Lerhamn

Bilaga 2

200

NATURRESERVATET NYHAMNSLÄGE-LERHAMN

Vegetationstyper enligt Nordiska ministerrådet
och Natura 2000

	4.1.4.3 Dynggrästyyp på sandstrand
2120 Sandtyner med sandrör	
	4.2.2.1 Salttåg-rödsvingel-strandäng
med agnsäv, krypven (4.2.4.1) och revigt saltgräs (4.2.3.1)
1330 Salta strandängar	
	4.1.1.2 Strandkål-kvickrot-klapperstrand
1220 Perenn vegetation på steniga stränder	
	Klapper med fläckar av
5.2.1.2 Fårsvingeltorräng och 5.2.2.1 Knylhavreäng	
	5.2.1.2 Fårsvingeltorräng (sandtriftvariant)
6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker	
	5.2.3.1 Tuvtåtelängstyp med fragment av 5.2.3.4 Kalkfuktäng
(6410 Fuktängar på kalkrik mark)	
	5.2.3.2 Högörtäng (älgört/rosendunört)
6430 Högörtängar	
	Vattensamlingar (blåsäv, havssäv)	Buskar och buskage
	Blöta sänkor (gul svärdsliilja, agnsäv)	Träd

0 100 200 300 400 500 meter

Nyhamnsläge

Lerhamn

Jilaga 3

2003-09-02

NATURRESERVATET

NYHAMNSLÄGE - LERHAMN

Markslag samt anläggningar och information

 NB Öppen betad gräs-, fukt- och klapperstensmark

Variant: Fuktig betad gräs- och örtvegetation,
ev. behov av hjälpslätter

 Buskar och buskage

 Kärr

 Vattenyta

 Gränslinje

 Fornminne

 Värn 1940-43

 Fälla

 Stig

 Genomgång

 Parkeringsplats

 Informationsskylt

 Bänk

 Byföreningarnas eldplatser

14:266

14:7

(R)

Store hög

Lille hög

Bräcke m fl

0 100 200 300 400 500 meter

Nyhamnsläge

Bilaga 4

Föreskrifter inom naturreservatet Kustheden Nyhamnsläge – Lerhamn enligt länsstyrelsens beslut 2004-04-27

A. Föreskrifter med stöd av 7 kapitlet 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- 1 uppföra ny byggnad eller annan anläggning
- 2 anordna camping eller uppställningsplats för husvagn, campingbil eller liknande
- 3 bedriva täktverksamhet i någon form
- 4 vidtaga åtgärder som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär som att spränga, borra, gräva, schakta, muddra, dränera dämna eller utfylla.
- 5 ta bort stengärdesgårdar
- 6 uppföra stängsel utöver hägnader erforderliga för betesdrift
- 7 dra fram mark- eller luftledning
- 8 plöja eller utföra annan markbearbetning
- 9 avverka träd eller buskar
- 10 plantera eller så träd, buskar eller andra växter
- 11 ändra faunans sammansättning genom inplantering av för området främmande arter
- 12 tillföra näringsämnen som gödselmedel, jordförbättringsmedel eller vinterfoder
- 13 anordna upplag
- 14 anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch, snitsel eller därmed jämförlig anordning - informations- och reservatsskyltar samt gränsmärken undantagna.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

- 15 ta bort eller ändra det yttre utseendet av befintliga värn från 1940-43

B. Föreskrifter med stöd av 7 kapitlet 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att sådana anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet, vilka finns närmare angivna i fastställd skötselplan, som

- 1 skötsel av betesmarker innefattande årlig betesdrift, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar
- 2 röjning och gallring av träd och buskar
- 3 utmärkning av och upplysning om reservatet.
- 4 utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet.
- 5 uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kapitlet 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- 1 spräcka, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada stenar, block, hållar eller terrängformer
- 2 utföra någon form av anläggning eller ställa upp för reservatet främmande föremål
- 3 bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
- 4 plocka eller gräva upp växter
- 5 deponera trädgårdsavfall
- 6 avsiktligt störa djurlivet t ex genom närgången fotografering av fågelbo
- 7 göra upp eld
- 8 tälta eller ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande
- 9 framföra motordrivet fordon annat än på anvisad väg eller parkeringsplats
- 10 parkera annat än på anvisad plats
- 11 på ett störande sätt använda radioapparat, grammofon, bandspelare eller motsvarande
- 12 anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch, snitsel eller därmed jämförlig anordning

Föreskrifterna under A och C skall ej utgöra hinder för åtgärder i samband med reservatets skötsel i enlighet med av länsstyrelsen fastställd skötselplan eller för drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar (vatten- och avlopp, tele- och eldistribution). I samband med utförande av arbeten skall samråd ske med länsstyrelsen. Vid akuta reparationer kan dessa samråd ske sedan arbetena inletts.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken lämna dispens från föreskrifterna under A och under C, om det finns särskilda skäl.